

YÜZEN ŞEHİRLER

GELİYOR

Okyanus üzerine inşa edilecek özgürlükçü ve kapitalist şehirlerde sosyal yardımlaşma asgari ücret gibi kavramlar yer almayacak. 2050 yılında on milyonlarca sakini bünyesinde barındırmayı hedefleyen yüzen devlet, her birinde 270 civarında insana ev sahipliği yapacak yüzlerce platformdan oluşacak.

Hazırlayan: Didem ERYAR ÜNLÜ

Patri Friedman'ın fikirleri çığınca ve Forbes dergisi tarafından da "tanınması gereken isimler" arasında yer alıyor. Friedman eski bir Google mühendisi. Ve tabii ki soyadından da anlaşılacağı üzere, Nobel ödülü sahibi ekonomist Milton Friedman'ın torunu. Friedman'ın hedefi, "start-up ülkeler" kurmak.

Friedman tarafından kurulan The Seasteading Institute, "Bağımsız Okyanus Toplulukları"nın kurulmasını ve genişletilmesini savunan bir enstitü. Özgürlükçü girişimcilerin oluşturduğu enstitü, kurulduğunda Facebook'un ilk yatırımcılarından ve online ödeme sistemi PayPal'ın kurucularından biri olan milyarder Peter Thiel tarafından desteklendi. Aslında dünya genelinde yaşanan siyasi gerginlikler, çevresel sorunlar, ekonomik zorluklar da "Bağımsız Okyanus Toplulukları" görüşünün birçok kişi tarafından ilgi görmesine neden oluyor.

Patri Friedman, büyükbabası Milton Friedman'ın hükümet sınırlamalarına yönelik görüşlerini temel alıyor ve ABD'nin toplum yapısından rahatsız olduğunu dile getiriyor. Friedman, The Seasteading sayesinde girişimcilerin bağımsız bir ortamda farklı yönetim yapılarını deneyebileceklerini ifade ediyor. Friedman, "Eğer insanlar farklı ürünleri test edebilirlerse, birilerinin diğerlerinden daha iyi olduğunu görebilirler. Bu görüş, tek bir ideal hükümeti savunmuyor; tam tersine mevcut hükümetlerin gelişimini destekliyor. Yönetime dair yeni fikirlerin barış içinde denenmesine fırsat sunuyor" diyor.

Yüzen bağımsız ülkeler fikri, ilk kez gündeme gelen bir fikir değil aslında. The Freedom Ship, The Republic Of Minerva, Ocenia gibi yüzen şehir projeleri başarısız oldular. Fakat Friedman kendi girişiminin çok farklı olduğunu söylüyor. Friedman bu girişimi www.exploringgeopolitics.org'da değerlendirmiş ve Bağımsız Okyanus Toplulukları'na neden ihtiyacımız var? Uluslararası hukuk, küresel rekabet ve enerji güvenliği gibi konulara yönelik ne gibi zorluklarla karşılaşılabilir? Bağımsız Okyanus Toplulukları yerleşik

dünya düzenine nasıl uyum sağlayacak? gibi sorulara yanıt vermiş.

Bağımsız Okyanus Toplulukları

“Bağımsız Okyanus Toplulukları'nın tüm dünya ülkeleri tarafından tanınması 50 ila 100 yıl alabilir. Bunun gerçekleşmesi için yeterince büyümeleri gerekiyor. Bizim hedefimiz, yeni ülkelerin kurulacağı yeni bir sınır açmak. Eğer bu ülkeler gerçekten başarılı olursa, en azından içlerinden birisi bir dünya gücü olabilir. 100 yıllık hedefimiz bunu da içeriyor” yorumlarını yapan Friedman'ın bu sorulara verdiği ilginç cevaplara kulak verelim:

“Dünyanın yeni bir sınıra ihtiyacı var. Yeni toplumlar yaratma deneyimini yaşamak isteyenlerin düşüncelerini test edebilecekleri bir yere ihtiyacımız var. Okyanusu yeni bir sınır olarak açarak, dünya genelindeki hükümet ve sosyal sistemlerin kalitesini artırmayı umuyoruz. Bu süreç, deneyimi, yaratıcılığı ve rekabeti ön plana çıkartacak. Bugün, sınırlı ortamlarda alternatif sosyal sistemleri deneyimlemek çok zor. Ülkeler o kadar büyük ki, bir bireyin gerçekten

fark yaratabilmesi çok zor. Küçük grupların, kendi fikirlerini küçük çaplı bir şekilde test edebileceklerini düşünün. Herkes farklı önceliklere sahip toplumlar yaratabilir. Ve bizler de bu modellerin nasıl çalıştığını kolaylıkla görmüş oluruz. Bazı fikirler başarılı olur, diğerleri başarısız olur; bazıları ise tamamen tercihlerle ilgilidir. Fakat önemli olan şu ki, fikirlerimiz hakkında tartışmayı bırakıp, yaşamaya başlarız.”

Altyapıyı kurmak için uzmanlık gerekiyor

“Bağımsız Okyanus Toplulukları'nı kurmak için altyapısal olarak çok fazla uzmanlığa ihtiyaç var. Temel inşaat mühendisliğinin yanı sıra, gemilerin altyapısı için deniz mühendisliğine; dalgalara dayanacak platformlar inşaa etmek için okyanus mühendisliğine ihtiyaç var. Ve tabi ki, mevcut düzenden daha başarılı yeni yönetim sistemleri tasarlamak için işin siyaset bilimi tarafını da unutmamak gerekiyor. Benim hedefim vergi cenneti yaratmak değil, ya da çığınca fikirlerin

peşinde değilim. Bu bir ütopya değil. Ben, insanlara, deneyebileceklerini göstermek istiyorum.”

Uluslararası hukuk kurallarına uyumlu olacak

“Bağımsız Okyanus Toplulukları uluslararası hukuk kurallarına uyum sağlayacak. Tabi ki bu toplulukların genel kabul görmüş bir tanımlama kapsamında, tüm dünya ülkelerince tanınması sürecinde bazı zorluklar yaşanacak. Bu nedenle, egemenlik yerine, bağımsızlığı hedefliyoruz. '200-mile EEZ'in anlamı şu: Ya okyanus toplulukları kıyından 200 mil uzakta konumlandırılacak, ya da kıyı ülke ile net bir anlaşma sağlanacak. Bunun yanı sıra, güvenlik, çevrenin korunması, korsanlık faaliyetlerinin engellenmesi konusundaki tüm düzenlemeler mantıklı ve bir sorun teşkil etmeyeceklerdir.”

Gemide medikal operasyonlar yapılacak

“Bağımsız Okyanus Toplulukları'nın ekonomik bağımsızlığına gelince: Bu top-

lulukların iki rekabet avantajı var: Bunlar okyanus alanı ve düşük vergiler. En büyük olumsuzluk ise, zorlu deniz ortamı ile mücadele etmenin masraflı olması. Ekonomik olarak sürdürülebilir olmak için, avantajlardan daha fazla yararlanmak gerekiyor. Örneğin yeni bir iş modeli başlatıyoruz: Gemilerde medikal operasyonlar gerçekleştirilmesini sağlayacağız. Bu sayede insanlar Hindistan veya Tayland'a gitmek yerine, gemide muayene olabilecekler. Vergilerin düşük olması da çok önemli bir avantaj ve tüm sanayileri yakından ilgilendiriyor. Bu kapsamda çok fazla tarihi örnek var: Hong Kong ve Singapur, doğal kaynaklara sahip olmasalar da, özgürlük, düşük vergiler ve sınırlı düzenlemeler ile zenginleşmeyi başardılar. Bizim işimiz biraz daha zor ama The Seasteading Institute olarak bazı ortaklıklar kurmaya çalışıyoruz."

Yenilenebilir enerjiler ve dizel

"Okyanus topluluklarının enerji güvenliğinin sağlanması da önemli bir diğer konu. Rüzgar ve güneş gibi standart yenile-

nebilir enerji yöntemlerinden yararlanabileceğimiz gibi, okyanus enerjisi gibi daha yeni modelleri de kullanabiliriz. Fakat dizel kullanmak, hepsinden daha ucuz."

Patri Friedman, Nobel ödüllü ekonomist Milton Friedman'ın torunu. Patri'nin, bağımsız okyanuslar topluluğu fikri, dedesinin görüşlerini temel alıyor. Milton Friedman, monetarizmin oluşumunda ve tanıtımında en önemli isimlerden biri olarak kabul ediliyor. 1976 yılında "Paranın Miktar Teorisi Üzerine Çalışmalar" adlı kitabında monetarizmin temel ilkelerini ortaya koydu. ABD'de devlet okullarında öğrencilere ücretsiz öğle yemeği verilmesi tartışmaları sırasında söylediği "There is no such thing as a Free Lunch" (Bedava öğle yemeği diye bir şey yoktur) sözü monetarist ekonomiye inananların ana tartışma eksenini oldu. Friedman, para politikasının hem genişlemelerde hem de daralmalarda gerçekten etkili olduğunu gösteren isimler arasında. Friedman'ın yaklaşımı şu sözlerinde net bir şekilde özetleniyor: "Devletin faaliyet alanı sınırlandırılmalıdır. Devletin başlıca görevi, kanun ve düzeni

sağlamak, özel teşebbüslerin kendi aralarındaki sözleşmelerin yürürlüğünü temin etmek ve rekabetçi piyasaları teşvik etmek suretiyle özgürlüğümüzü korumak olmalıdır. Özgürlüklerin korunması, devletin gücünün sınırlandırılması ve desantralize edilmesi ile mümkündür. Korumacılık gerçekte tüketiciyi sömürmek demektir."

10 milyonlarca insan yüzen şehirlerde yaşayacak

PayPal'ın kurucusu Peter Thiel, projeye inanan ve destek veren ilk isim olmuş ve 2008 yılında The Seasteading Institute'a 1.25 milyon dolarlık bir kaynak aktarmıştı. Thiel, hayalindeki projenin tamamlandığında bir deniz petrol platformuna benzeceğini de ifade etmişti: "Okyanus üzerine inşa edilecek özgürlükçü ve kapitalist şehirlerde sosyal yardımlaşma, asgari ücret gibi kavramlar yer almayacak. 2050 yılında on milyonlarca sakini bünyesinde barındırmayı hedefleyen yüzen devlet, her birinde 270 civarında insana ev sahipliği yapacak yüzlerce platformdan oluşacak."